

ΕΛΛΗΝΙΚΟ
ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Μακροοικονομικές Γ Δημοσιονομικές Εξελίξεις

Τεύχος 9 - Σεπτέμβριος 2019

ΕΛΛΗΝΙΚΟ
ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Αμερικής 11
Αθήνα 106 72

www.hfisc.gr

T: 211 1039600
Φ: 210 3615531
e-mail: hfisc@hfisc.gr

- Επιτάχυνση του ρυθμού μεγέθυνσης του ΑΕΠ κατά 1,9% σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

- Η επίτευξη του στόχου για ετήσια μεγέθυνση άνω του 2% προϋποθέτει σημαντικά ισχυρότερες επιδόσεις το επόμενο εξάμηνο.

- Προβληματισμό δημιουργεί η κάμψη στις πάγιες επενδύσεις και στην ιδιωτική κατανάλωση.

- Διατηρείται η θετική εικόνα στην αγορά εργασίας, με το ποσοστό της ανεργίας να περιορίζεται τον Ιούνιο στο 17%.

- Παραμένει εφικτός ο στόχος για την επίτευξη πρωτογενούς πλεονάσματος 3,5% του ΑΕΠ για το 2019.

- Αισθητά μειωμένη η δημιουργία νέων ηθξιπρόθεσμων οφειλών προς το ελληνικό Δημόσιο, σε σχέση με τα προηγούμενα έτη.

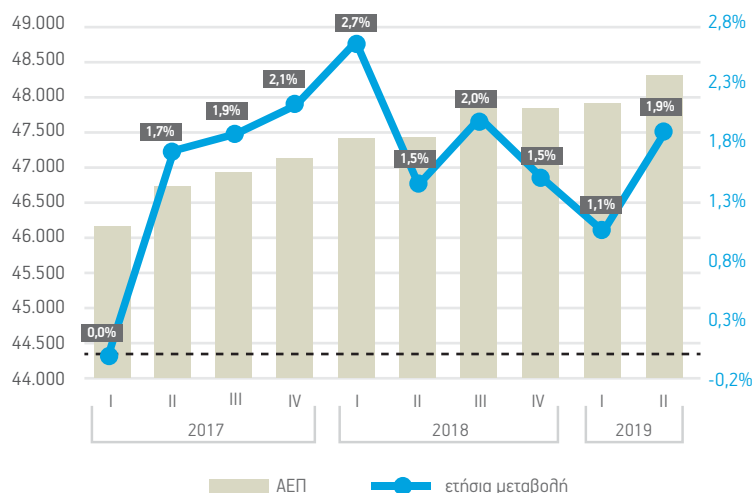

- Σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα η απόδοση του δεκαετούς ομολόγου του ελληνικού Δημοσίου.

Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν

Σύμφωνα με τις πρώτες εκτιμήσεις της ΕΛΣΤΑΤ, η αύξηση του ΑΕΠ επιταχύνθηκε με ρυθμό 1,9% το Β' τρίμηνο του 2019 έναντι του αντίστοιχου τριμήνου του 2018· όπως και έναντι του Α' τριμήνου οπότε η αύξηση είχε περιοριστεί στο 1,1%. Σε εξαμηνιαία βάση η πραγματική αύξηση του ΑΕΠ κυμαίνεται περί το 1,5%. Κατά συνέπεια, η επίτευξη του στόχου για ετήσια μεγέθυνση άνω του 2% προϋποθέτει σημαντικά ισχυρότερες επιδόσεις τα επόμενα δύο τρίμηνα του 2019. Η αύξηση οφείλεται κατά βάση στη βελτίωση του εξωτερικού ισοζυγίου, λόγω της ανόδου της αξίας των εξαγωγών σε σχέση με το Β' τρίμηνο του 2018, καθώς και στη συγκρατημένη αύξηση της συνολικής τελικής καταναλωτικής δαπάνης και του Ακαθάριστου Σχηματισμού Κεφαλαίου (σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου έτους).

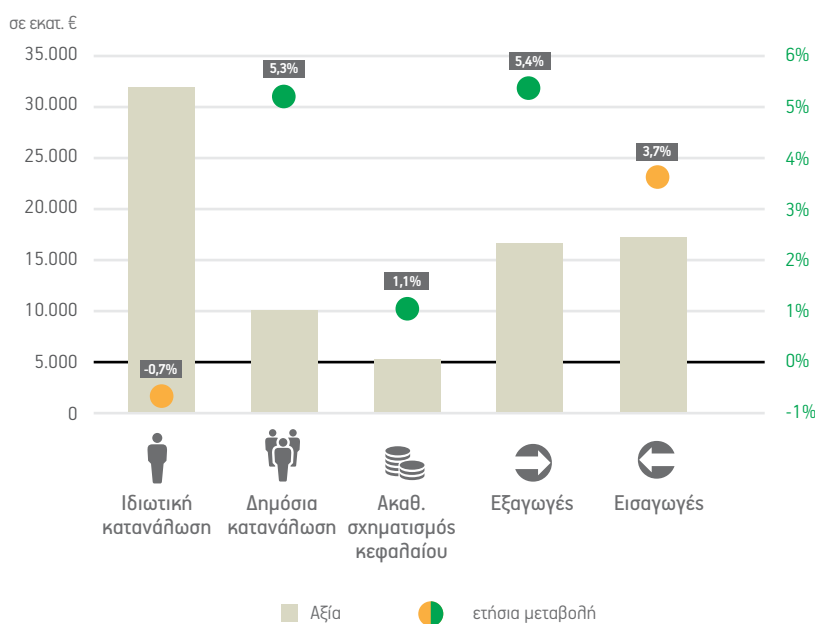
Διάγραμμα 1: Εξέλιξη Α.Ε.Π. Β' τριμήνου 2019 (σε εκατ. € και μεταβολή σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου έτους)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (στοιχεία με εποχική και ημερολογιακή διόρθωση, αλυσωτοί δείκτες όγκου, σταθερές τιμές 2010)

Ειδικότερα, το Β' τρίμηνο του 2019 η τελική καταναλωτική δαπάνη ενισχύθηκε σε ετήσια βάση κατά 1,2%, ωθούμενη αποκλειστικά από τη δημόσια κατανάλωση (αύξηση κατά 5,3%) σε αντίθεση με την ιδιωτική κατανάλωση η οποία σημείωσε κάμψη 0,7%. Βελτιωμένο ήταν επίσης και το εξωτερικό ισοζύγιο με συρρίκνωση του ελλείμματος κατά περίπου €250 εκατ. σε σχέση με το Β' τρίμηνο του 2018. Η συρρίκνωση του ελλείμματος προήλθε από την ενίσχυση των εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών (4% και 6,9% αντίστοιχα) οι οποίες υπερέβησαν τις αντίστοιχες αυξήσεις των εισαγωγών (3,9% και 2,9% αντίστοιχα). Ο Ακαθάριστος Σχηματισμός Κεφαλαίου βελτιώθηκε κατά 1,1% περίπου λόγω της αύξησης των αποθεμάτων, ενώ οι πάγιες επενδύσεις μειώθηκαν κατά 5,8%, παρασυρόμενες από τη μείωση των επενδύσεων σε «Κατασκευές» κατά 45,5%, μείωση η οποία σε απόλυτο μέγεθος μεταφράζεται σε κάμψη άνω του €1 δισ. Μεταξύ των παγίων επενδύσεων που σημείωσαν σημαντική αύξηση είναι οι επενδύσεις σε «Μεταφορικό εξοπλισμό και οπτικά συστήματα» (+73,6%) και σε «Κατοικίες» (+19,5%).

Διάγραμμα 2: Βασικές Συνιστώσες του ΑΕΠ (Αξία και ετήσια μεταβολή Β' τριμήνου 2018/2019)

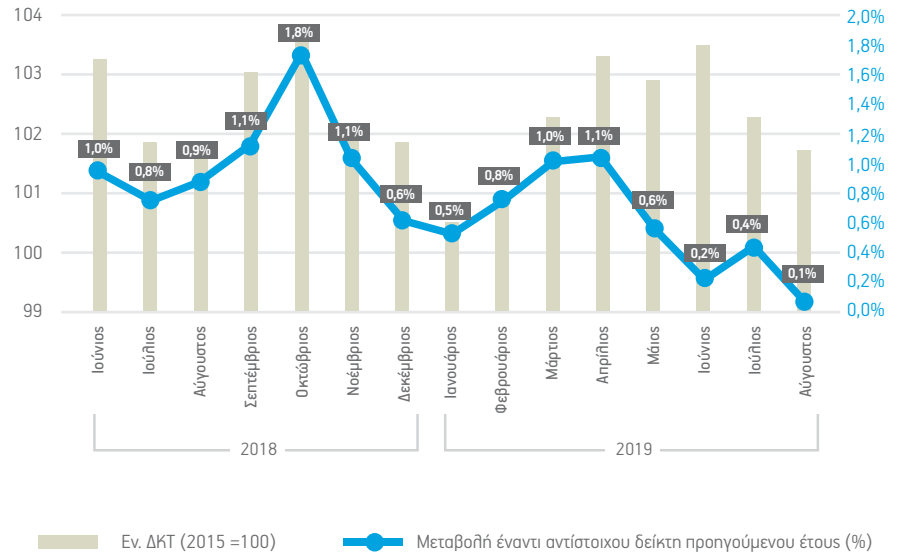
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (στοιχεία με εποχική και ημερολογιακή διόρθωση, αλυσωτοί δείκτες όγκου, σταθερές τιμές 2010)

*Η πράσινη κουκίδα αντιστοιχεί σε θετική -από τη σκοπιά της μεγέθυνσης- εξέλιξη και η πορτοκαλί σε αρνητική.

Πληθωρισμός

Ο Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΕνΔΤΚ) σημείωσε επιβράδυνση μετά το Μάιο του 2019, εξαιτίας κυρίως της μετάπτωσης συγκεκριμένων κατηγοριών αγαθών και υπηρεσιών σε χαμηλότερο συντελεστή ΦΠΑ, καθώς και λόγω της πτωτικής πορείας της διεθνούς τιμής του πετρελαίου. Συγκεκριμένα, η ποσοστιαία μεταβολή του ΕνΔΤΚ έναντι του αντίστοιχου δείκτη του προηγούμενου έτους υποχώρησε από 1,1% τον Απρίλιο του 2019 σε μόλις 0,1% τον Αύγουστο, ενώ η αύξηση του μέσου ΕνΔΤΚ του δωδεκαμήνου Σεπτεμβρίου 2018 – Αυγούστου 2019 ανήλθε σε 0,8% έναντι του αντίστοιχου προηγούμενου δωδεκαμήνου. Ειδικότερα, τον Αύγουστο του 2019, κινήθηκαν ανοδικά οι κλάδοι των Επικοινωνιών (+2,8%), της Υγείας (+1,9%) και των Μεταφορών (+1,8%). Από την άλλη πλευρά, οι σημαντικότερες μειώσεις καταγράφηκαν στους κλάδους της Διατροφής/Μη αλκοολούχων ποτών (-2,1%), και των Διαρκών αγαθών/Ειδών νοικοκυριού (-1,6%).

Διάγραμμα 3: Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή

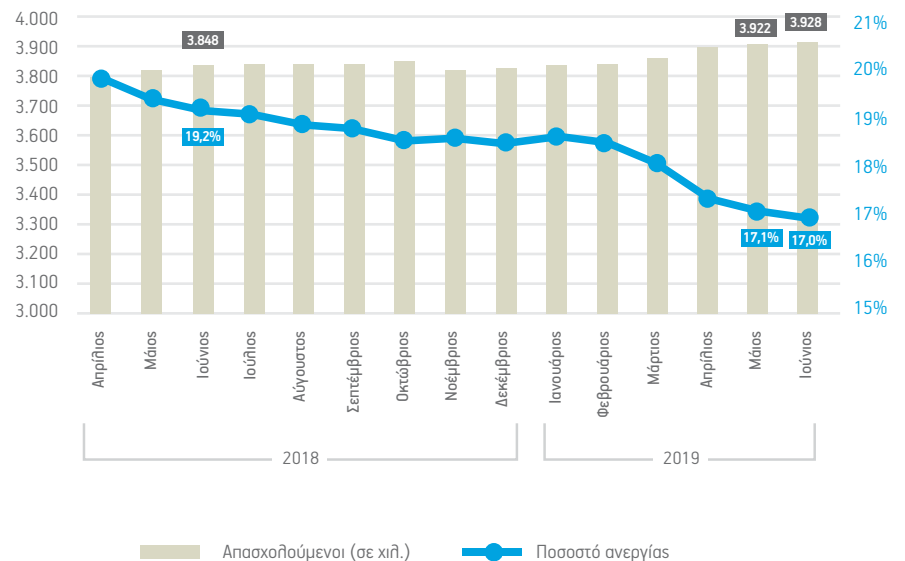

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Απασχόληση

Η βελτίωση στην αγορά εργασίας συνεχίστηκε κατά το πρώτο εξάμηνο του 2019. Συγκεκριμένα, τον Ιούνιο του 2019 το εποχικά διορθωμένο ποσοστό ανεργίας περιορίστηκε σε 17% έναντι 17,1% του προηγούμενου μήνα και 19,2% του Ιουνίου του 2018. Ο αριθμός των απασχολούμενων ανήλθε σε 3.928 χιλ., αυξημένος κατά 2,1% σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του 2018 και ο αριθμός των ανέργων περιορίστηκε σε 805 χιλ., μειωμένος κατά 12% σε σχέση με το 2018. Επίσης, ελαφρά μειώθηκε ο αριθμός των οικονομικά μη ενεργών ατόμων κατά 14 χιλ. (-0,4%) και διαμορφώθηκε στις 3.200 χιλ.

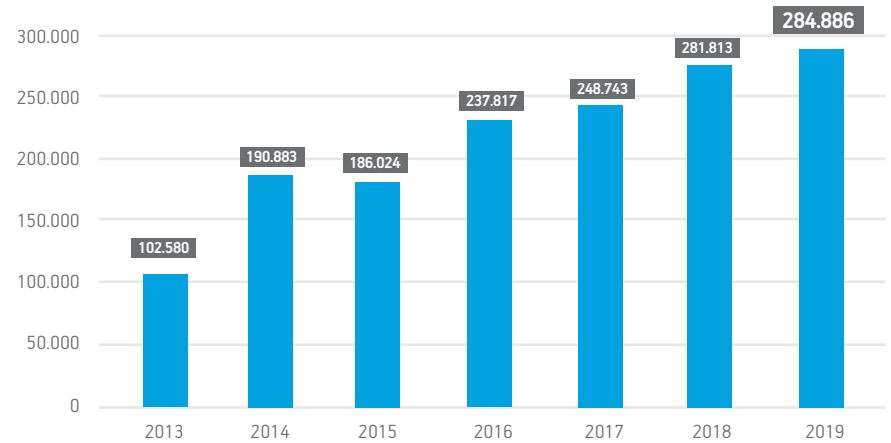
Διάγραμμα 4: Αριθμός απασχολούμενων και ποσοστό ανεργίας

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού (εποχικά διορθωμένα στοιχεία)

Κατά το πρώτο οκτάμηνο του 2019, οι προσλήψεις εργαζομένων με σχέση εξαρτημένης εργασίας ιδιωτικού δικαίου ανήλθαν σε 1.865.346 και οι απολύσεις/οικειοθεθείς αποχωρήσεις σε 1.580.460. Επομένως, το ισοζύγιο των ροών μισθωτής απασχόλησης ανήλθε σε 284.886 νέες θέσεις εργασίας. Έτσι εμφανίζεται βελτιωμένο σε σχέση με πέρυσι κατά 3.073 θέσεις. Ειδικότερα, τον Αύγουστο, το ισοζύγιο ήταν θετικό κατά 3.111 θέσεις εργασίας έναντι αρνητικού ισοζυγίου 7.748 θέσεων τον αντίστοιχο περυσινό μήνα. Το υψηλότερο θετικό ισοζύγιο προσλήψεων-αποχωρήσεων σημειώθηκε στον κλάδο της εκπαίδευσης (+6.514), ενώ τα υψηλότερα αρνητικά αφορούσαν τον κλάδο των καταλυμάτων (-2.988) και των υπηρεσιών εστίασης (-2.551).

Διάγραμμα 5: Καθαρός αριθμός νέων θέσεων μισθωτής απασχόλησης με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου (στοιχεία οκταμήνου)

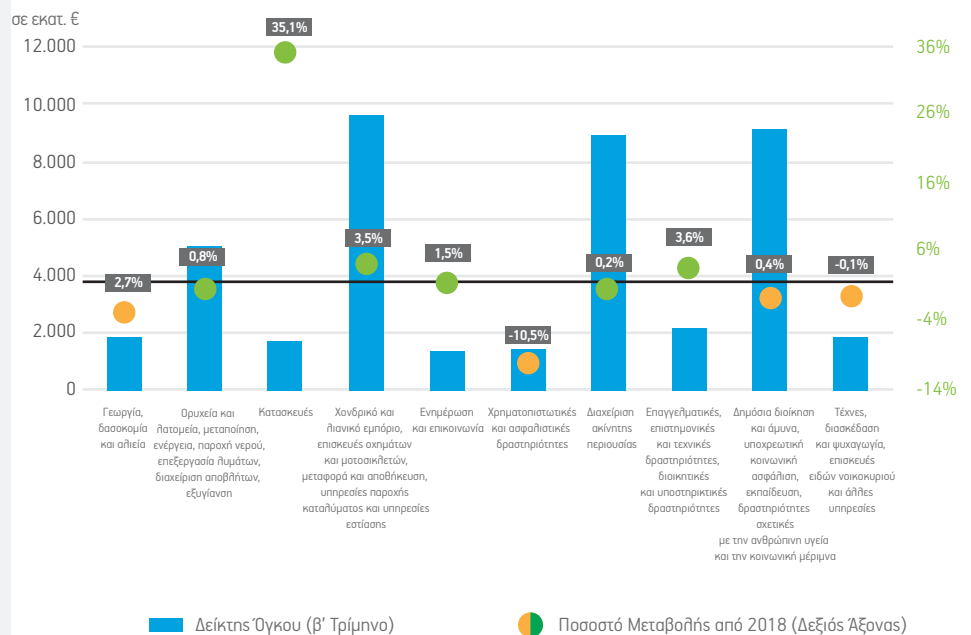

Πηγή: ΕΡΓΑΝΗ

Κλαδικές Εξελίξεις / Δείκτες Οικονομικού Κλίματος

Οι κλαδικές εξελίξεις κατά το 2ο τρίμηνο του 2019 χαρακτηρίζονται από μάλλον αντίρροπες τάσεις. Σε σχέση με το 2ο τρίμηνο του προηγούμενου έτους, έξι κλάδοι σημείωσαν αύξηση της προστιθέμενης αξίας τους, ενώ οι υπόλοιποι τέσσερις παρουσίασαν μείωση. Ιδιαίτερα υψηλή είναι η θετική επίδοση στον κλάδο των κατασκευών (35,1%) και ακολουθούν οι επαγγελματικές/επιστημονικές δραστηριότητες και το εμπόριο. Τη σημαντικότερη μείωση παρουσίασε ο κλάδος των χρηματοπιστωτικών και ασφαλιστικών δραστηριοτήτων (πτώση κατά 10,5%).

Διάγραμμα 6: Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία κατά κλάδο κατά το Β' τρίμηνο 2019 και ποσοστιαία μεταβολή σε σύγκριση με το Β' τρίμηνο 2018

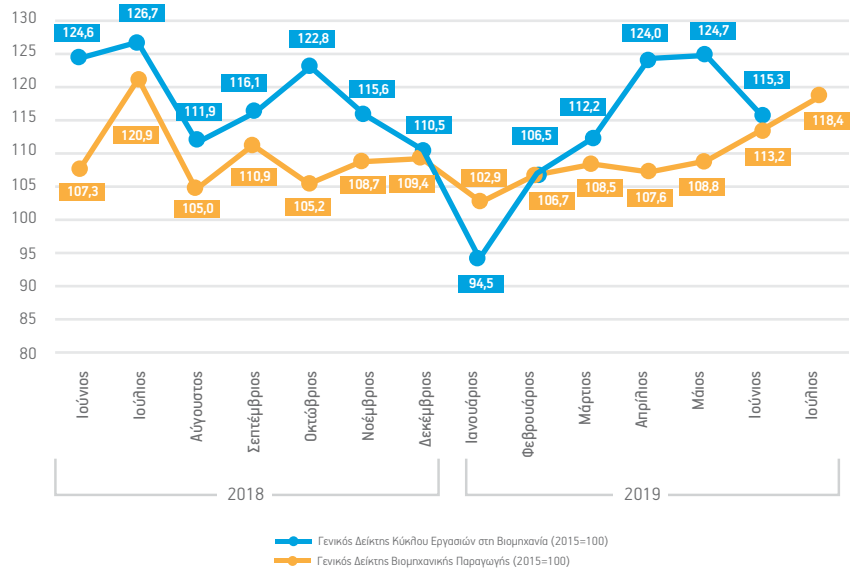
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - (Αθυσωτοί Δείκτες Όγκου, Εποχικά Διορθωμένα Στοιχεία)
*Η πράσινη κουκίδα αντιστοιχεί σε αύξηση και η πορτοκαλί σε μείωση

Ο εποχικά προσαρμοσμένος δείκτης βιομηχανικής παραγωγής παρουσιάζει αύξηση τον τελευταίο μήνα που υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία (Ιούλιος 2019). Τον Ιούλιο το επίπεδο της παραγωγής παρουσίασε αύξηση σε σχέση με το Ιούνιο του 2019, εμφανίζοντας το υψηλότερο επίπεδο από τις αρχές του τρέχοντος έτους, το οποίο ωστόσο παραμένει χαμηλότερα σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος. Η αύξηση αυτή οφείλεται κατά κύριο λόγο στη βελτίωση που παρουσίασε ο τομέας του Ηλεκτρισμού. Στις εξελίξεις του τελευταίου μήνα, έχει επιδράσει θετικά η αύξηση της παραγωγής στους τομείς των μεταποιητικών βιομηχανιών και παροχής νερού, ενώ μικρή πτώση εμφάνισε ο τομέας των Ορυχείων – Λατομείων.

Στις αγορές βιομηχανικών προϊόντων, η πορεία του γενικού δείκτη κύκλου εργασιών παρουσιάζει κάμψη, με το μήνα Ιούνιο να έχει αρκετά χαμηλότερη τιμή από την αντίστοιχη του προηγούμενου έτους. Επίσης, παρατηρείται πτώση του κύκλου εργασιών στις Μεταποιητικές Βιομηχανίες, ενώ αντίθετα ο τομέας των ορυχείων εμφανίζει θετική μεταβολή.

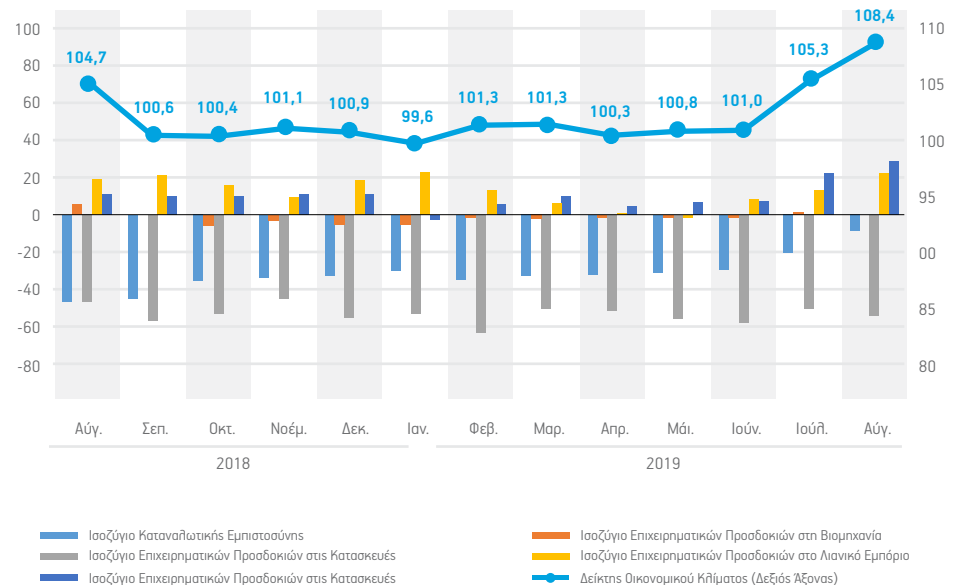
Ο δείκτης οικονομικού κλίματος τον Αύγουστο του 2019 βρέθηκε στα υψηλότερα επίπεδα του τρέχοντος έτους (108,4 μονάδες), ακολουθώντας ανοδική τροχιά σε όλο το τελευταίο τετράμηνο (Μάιος 2019 έως Αύγουστος 2019). Επιπροσθέτως, η παραπάνω τιμή του δείκτη οικονομικού κλίματος παραμένει σαφώς υψηλότερα σε σύγκριση με τα αντίστοιχα επίπεδα του προηγούμενου έτους (104,7). Η εξέλιξη αυτή οφείλεται κυρίως στη βελτίωση του ισοζυγίου Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης, το οποίο ωστόσο παραμένει αρνητικό. Θετική είναι επίσης η συμβολή των ισοζυγίων Επιχειρηματικών Προσδοκίων στο Λιανικό Εμπόριο αφενός και αφετέρου στις Υπηρεσίες, καθώς και σε μικρότερο βαθμό στη Βιομηχανία. Από την άλλη, αρνητική συμβολή στο οικονομικό κλίμα παρουσιάζει μόνο ο αντίστοιχος δείκτης στις Κατασκευές. Εν κατακλείδι, η βελτίωση σχεδόν όλων των ισοζυγίων για τρίτο συνεχόμενο μήνα αφήνει περιθώρια αισιοδοξίας για περαιτέρω ανάκαμψη του οικονομικού κλίματος τους επόμενους μήνες.

Διάγραμμα 7: Δείκτες Παραγωγής και Κύκλου Εργασιών στη Βιομηχανία

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ & EUROSTAT, (Εποχικά Προσαρμοσμένα Στοιχεία)

Διάγραμμα 8: Δείκτες Επιχειρηματικών Προσδοκίων και Οικονομικού Κλίματος

Πηγή: EUROSTAT, (Εποχικά Προσαρμοσμένοι)

Ισοζύγιο Πληρωμών

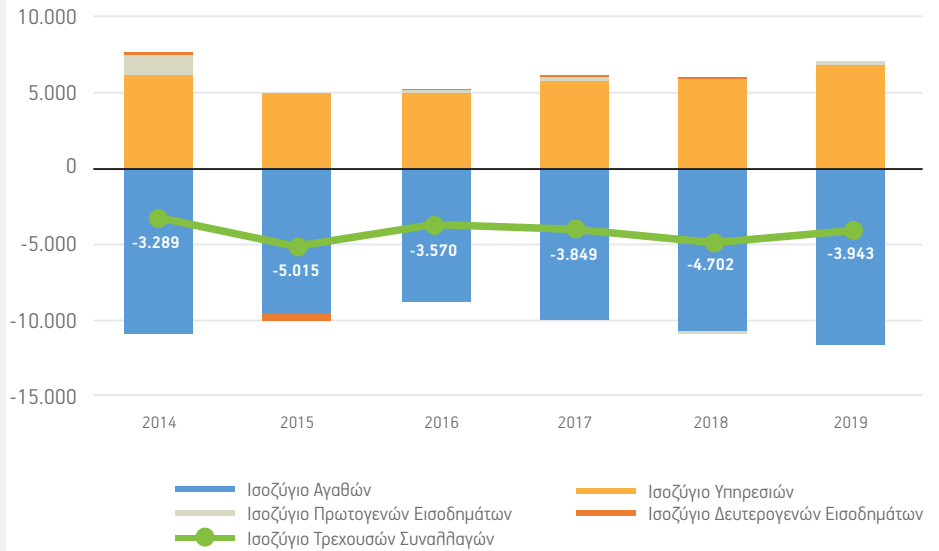
Κατά το πρώτο εξάμηνο του 2019, το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών εμφάνισε έλλειμμα €3.943 εκατ., χαμηλότερο κατά 16,1% σε σχέση με το αντίστοιχο εξάμηνο του προηγούμενου έτους. Η βελτίωση αυτή οφείλεται κυρίως στην αύξηση του πλεονάσματος του ισοζυγίου υπηρεσιών κατά €911 εκατ. (+15,4%), καθώς και στη βελτίωση των ισοζυγίων πρωτογενών και δευτερογενών εισοδημάτων κατά €291 και €422 εκατ. αντίστοιχα. Αντιθέτως, το έλλειμμα του ισοζυγίου αγαθών διευρύνθηκε κατά €865 εκατ. (+8,1%).

Ειδικότερα, το έλλειμμα του ισοζυγίου αγαθών διαμορφώθηκε στα €11,6 δισ., κυρίως λόγω της επιδείνωσης των ελλειμμάτων στα ισοζύγια λοιπών αγαθών και καυσίμων κατά €571 και €239 εκατ. αντίστοιχα, καθώς και της μικρής επιδείνωσης κατά €56 εκατ. στο ισοζυγιο πλοίων. Οι εξαγωγές αγαθών διατήρησαν την ανοδική τους πορεία κατά €250 εκατ. (+1,6%) σε σχέση με πέρυσι. Ωστόσο η νέα αύξηση των εισαγωγών κατά €1.115 εκατ. (+4,2%) οδήγησε στην επιδείνωση του ισοζυγίου αγαθών..

Όσον αφορά στο ισοζύγιο υπηρεσιών, η αύξηση του πλεονάσματος οφείλεται στο ισοζύγιο μεταφορών και στο ταξιδιωτικό ισοζύγιο που αυξήθηκαν κατά €488 και €456 εκατ. αντίστοιχα. Αντιθέτως, το ισοζύγιο λοιπών υπηρεσιών επιδεινώθηκε ελαφρώς κατά €34 εκατ. Σημειώνεται πως η βελτίωση του ταξιδιωτικού ισοζυγίου οφείλεται στην αύξηση της μέσης δαπάνης ανά ταξίδι κατά 15,9%, καθώς η εισερχόμενη ταξιδιωτική κίνηση παρουσίασε μικρή μείωση κατά 0,5%.

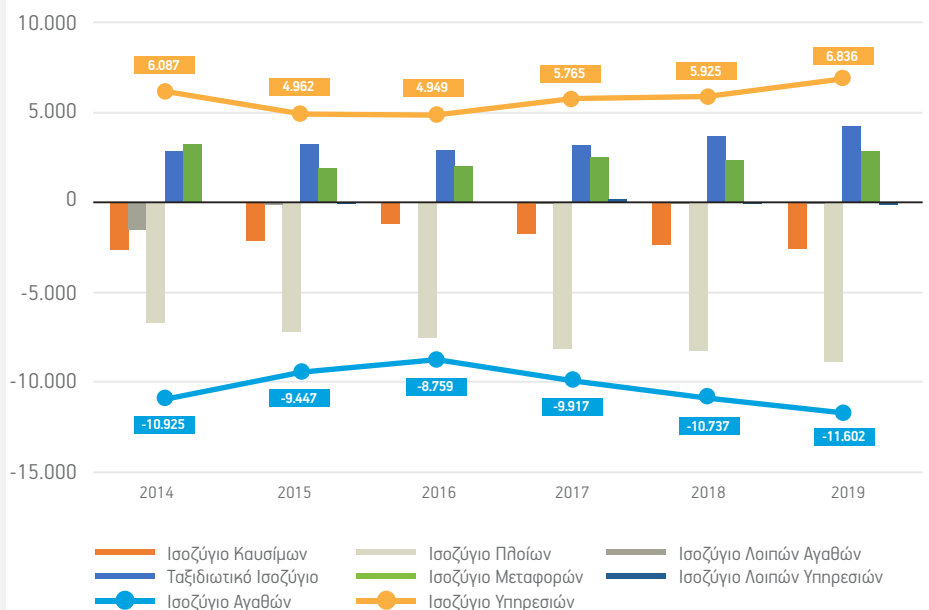
Τέλος, οι Ξένες Άμεσες Επενδύσεις ανήλθαν σε €2.043 εκατ., μειωμένες σε σχέση με πέρυσι κατά €132 εκατ. (-6%).

Διάγραμμα 9: Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών Α' εξαμήνου (σε εκατ. €)

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

Διάγραμμα 10: Ισοζύγια αγαθών και υπηρεσιών Α' εξαμήνου (σε εκατ. €)

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

Κρατικός Προϋπολογισμός (ΚΠ) και Προϋπολογισμός Γενικής Κυβέρνησης (ΓΚ)

Ο ΚΠ το επτάμηνο του 2019, έκλεισε με πρωτογενές πλεόνασμα ύψους €1.763 εκατ., υψηλότερο τόσο σε σχέση με πέρυσι όσο και ως προς το στόχο. Στην υψηλή αυτή θετική επίδοση συνέβαλε αποκλειστικά η σημαντική αύξηση στο σκέλος των εσόδων του ΚΠ, καθώς οι δαπάνες του ΚΠ επίσης αυξήθηκαν σε σχέση με πέρυσι. Πάντως η αύξηση των εσόδων αποδίδεται αποκλειστικά σε υπεραπόδοση μη φορολογικών, κυρίως, εφάπαξ εσόδων. Αναφορικά με τα φορολογικά έσοδα (βλ. Πίνακα 1) αυτά κινούνται στις περισσότερες κατηγορίες σε αντίστοιχα με τα περσινά επίπεδα και συνολικά καταγράφουν μικρή αύξηση της τάξης του 0,4% ή €117 εκατ.

Πίνακας 1: Εξέλιξη φορολογικών εσόδων επταμήνου ΚΠ (σε εκατ. €, ταμειακή βάση)

	2018	Ιανουάριος-Ιούλιος 2019	Δ%
A. Φόροι επί αγαθών & υπηρεσιών	15.708	16.267	3,6%
1. Φ.Π.Α.	9.853	10.478	6,3%
2. Ειδικό Φόρο Κατανάλωσης	4.078	4.044	-0,8%
3. Λοιποί φόροι επί ΑΓΥ	1.777	1.745	-1,8%
B. Φόροι και δασμοί επί εισαγωγών	131	171	30,5%
Γ. Τακτικοί Φόροι ακίνητης περιουσίας	671	677	0,9%
Δ. Λοιποί φόροι επί παραγωγής	851	596	-30,0%
E. Φόρος Εισοδήματος	7.699	7.531	-2,2%
1. ΦΕΦΠ	6.026	6.163	2,3%
2. ΦΕΝΠ	870	733	-15,7%
3. Λοιποί φόροι εισοδήματος	803	635	-20,9%
ΣΤ. Φόροι Κεφαλαίου	86	147	70,9%
Z. Λοιποί τρέχοντες φόροι	901	775	-14,0%
ΣΥΝΟΛΟ	26.047	26.164	0,4%

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών, Μηνιαίο Δελτίο Εκτέλεσης ΚΠ (Ιούλιος 2019).

Σε επίπεδο Γενικής Κυβέρνησης (ΓΚ) επίσης υπάρχει σημαντική αύξηση του πρωτογενούς αποτελέσματος σε ταμειακή βάση κατά €558 εκατ. σε σχέση με το επτάμηνο του 2018, αποδιδόμενη, όπως προαναφέρθηκε κυρίως σε εισπράξεις οι οποίες δεν συνοπολογίζονται στο πρωτογενές αποτέλεσμα σε όρους ενισχυμένης εποπτείας. Οι εισπράξεις αυτές αφορούν κατά βάση ποσό ύψους €1.119 εκατ., που εισπράχθηκε ως τίμημα της επέκτασης της σύμβασης παραχώρησης του Διεθνούς Αερολιμένα Αθηνών και ένα επιπλέον ποσό ύψους €271,6 εκατ. που αφορά στο ΦΠΑ της συγκεκριμένης σύμβασης. Ακόμη στο επτάμηνο του 2019 εισπράχθηκε ποσό ύψους €644 εκατ. από ANFAs (επιστροφή κερδών από τα ελληνικά ομόλογα που διακρατούν η ΕΚΤ και οι ευρωπαϊκές κεντρικές τράπεζες). Συνεπώς, λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω προκύπτει σημαντική υστέρηση των αποτελεσμάτων σε σχέση με πέρυσι, σε όρους ενισχυμένης εποπτείας. Το γεγονός αυτό δεν φαίνεται να θέτει σε κίνδυνο τον στόχο για επίτευξη πρωτογενούς πλεονάσματος 3,5% του ΑΕΠ για το 2019, ο οποίος παραμένει εφικτός, παρά τα επεκτατικά δημοσιονομικά μέτρα που θεσπίστηκαν τόσο τον Μάιο του 2019 (χορήγηση «13ης σύνταξης», αναπροσαρμογές στις συντάξεις χρείας, μειώσεις των συντελεστών ΦΠΑ), όσο και τον Ιούλιο του 2019 (διεύρυνση μειώσεων ΕΝΦΙΑ), τα οποία δεν είχαν προβλεφθεί στο ελληνικό Πρόγραμμα Σταθερότητας 2019-2022.

Πίνακας 2: Εκτέλεση Προϋπολογισμού επταμήνου σε επίπεδο Γενικής Κυβέρνησης (σε εκατ. €, ταμειακή βάση)

	2018	Ιανουάριος-Ιούλιος 2019	Δ%
Έσοδα⁽¹⁾	42.736	45.709	7,0%
Φόροι	25.470	25.647	0,7%
Ασφαλιστικές Εισφορές	12.372	12.845	3,8%
Μεταβιβάσεις	2.507	3.898	55,5%
Πωλήσεις μη χρημ/κών παγίων	1.728	2.664	54,2%
Λοιπά Έσοδα ⁽²⁾	659	655	-0,6%
Δαπάνες	41.581	43.176	3,8%
Αμοιβές προσωπικού	9.774	10.051	2,8%
Αγορά αγαθών και υπηρεσιών	3.526	3.380	-4,1%
Τόκοι καταβληθέντες	3.076	3.064	-0,4%
Επιδοτήσεις	871	973	11,7%
Μεταβιβάσεις	1.967	2.644	34,4%
Κοινωνικές παροχές	22.361	23.061	3,1%
Λοιπές δαπάνες	6	3	-50,0%
Καθαρή απόκτηση μη χρημ/κών παγίων	1.431	2.238	56,4%
Ισοζύγιο (πλεόνασμα(+))	-276	295	206,9%
Ως % του ΑΕΠ	-0,1%	0,2%	
Πρωτογενές Πλεόνασμα	2.800	3.358	20,0%
Ως % του ΑΕΠ	1,5%	1,8%	

⁽¹⁾Μετά επιστροφών

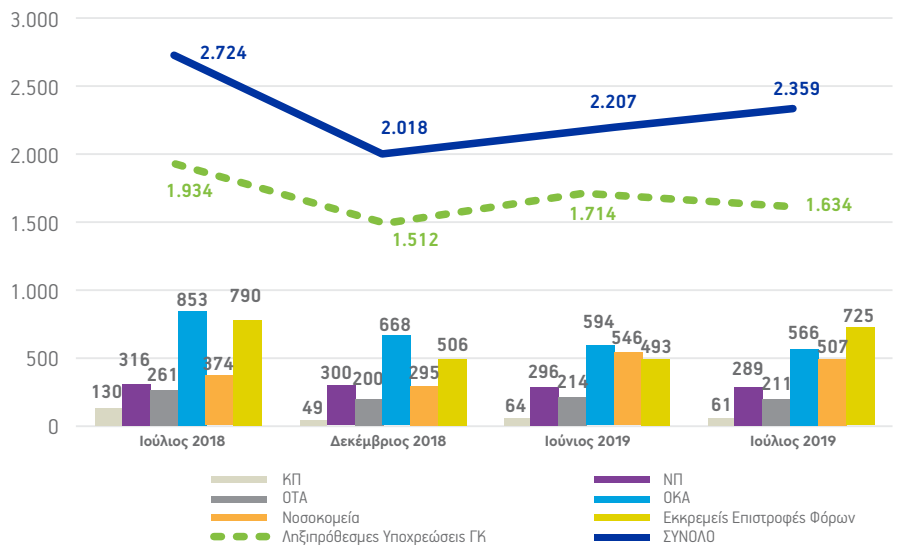
⁽²⁾Συμπεριλαμβάνονται τα έσοδα από «Πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών»

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών, Δελτίο Μηνιαίων Στοιχείων ΓΚ (Ιούλιος 2019) & Πρόγραμμα Σταθερότητας 2019.

Ληξιπρόθεσμες Υποχρεώσεις Δημοσίου

Τον Ιούλιο του 2019, οι συνολικές ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις (συμπεριλαμβανομένων των εκκρεμών επιστροφών φόρων) ανήλθαν σε €2.359 εκατ., έναντι €2.724 εκατ. κατά την αντίστοιχη περίοδο του 2018. Η αποκλιμάκωση του συνόλου των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων, σε ετήσια βάση, οφείλεται κυρίως στην μείωση των ληξιπρόθεσμων οφειλών των φορέων της ΓΚ κατά €300 εκατ. και δευτερευόντως στην οριακή μείωση του αποθέματος των εκκρεμών επιστροφών φόρων. Συμβολή σε αυτό είχαν τα κεφάλαια που αντλήθηκαν από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Στήριξης, στο πλαίσιο του 3ου προγράμματος, για την πλήρη εκκαθάριση ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων. Σε μηνιαία βάση, καταγράφεται μείωση στις ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις φορέων της ΓΚ, ενώ αντίθετη πορεία είχε η εξέλιξη του αποθέματος των εκκρεμών επιστροφών φόρων. Ανεξαρτήτως των μηνιαίων μεταβολών κατά την διάρκεια του έτους, μετρήσιμη, για το αποτέλεσμα της ΓΚ, είναι η μεταβολή του αποθέματος των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων στην διάρκεια του οικονομικού έτους. Στο πλαίσιο αυτό, η αύξηση που του αποθέματος των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων, σε σχέση με τον Δεκέμβριο του 2018, η οποία παρατηρείται προς το παρόν, θα επιβαρύνει το δημοσιονομικό αποτέλεσμα σε εθνικολογιστική βάση (ESA). Πρόκληση για την δημοσιονομική διαχείριση εξακολουθεί να είναι η συρρίκνωση του αποθέματος των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων κατά τη διάρκεια του 2019.

Διάγραμμα 12: Ληξιπρόθεσμες Υποχρεώσεις ΓΚ και υποτομών (σε εκατ. €)

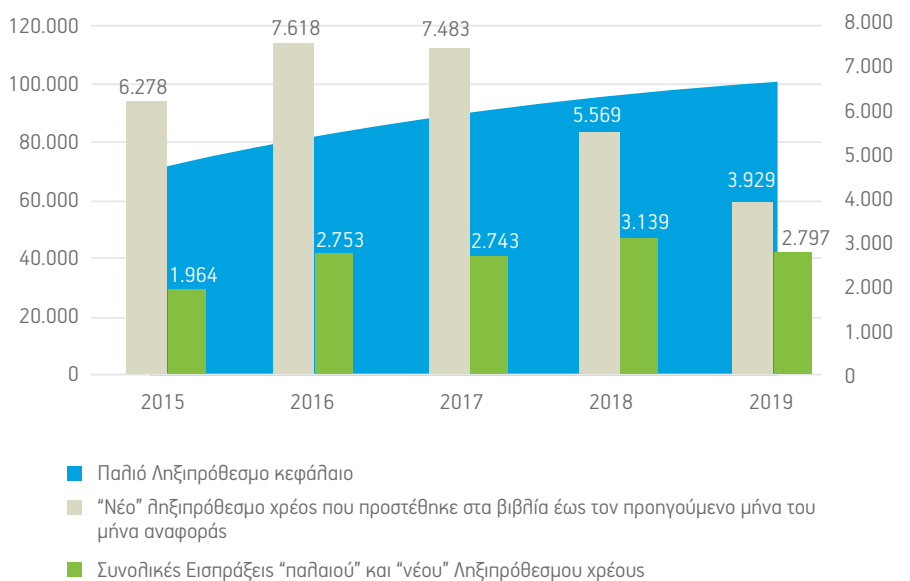

Πηγή: Δελτίο Μηνιαίων Στοιχείων Γενικής Κυβέρνησης Ιουλίου 2019, ΓΛΚ

Ληξιπρόθεσμες Απαιτήσεις Δημοσίου

Την περίοδο Ιανουαρίου-Ιουλίου του 2019, οι συνολικές εισπράξεις έναντι ληξιπρόθεσμων απαιτήσεων του ελληνικού Δημοσίου ανήλθαν σε €2.797 εκατ. Οι εισπράξεις αυτές είναι ανάλογες σχεδόν με αυτές των ετών 2016 & 2017, ωστόσο υπολείπονται από το αντίστοιχο περσινό επίπεδο κατά €342 εκατ. Θετική εξέλιξη ωστόσο αποτελεί η χαμηλότερη συσσώρευση νέου ληξιπρόθεσμου χρέους. Συγκεκριμένα, την περίοδο Ιανουαρίου – Ιουλίου 2019 το νέο ληξιπρόθεσμο χρέος που δημιουργήθηκε περιορίστηκε σε €3.929 εκατ., έναντι €5.569 εκατ. την αντίστοιχη περίοδο του 2018, και ήταν επίσης αισθητά χαμηλότερο σε σχέση με την περίοδο 2015-2017. Η εξέλιξη αυτή ανέκοψε τον ρυθμό αύξησης του συνολικού ληξιπρόθεσμου υπολοίπου από την αρχή του έτους και φανερώνει βελτίωση της ανταπόκρισης των Ελλήνων φορολογούμενων στις φορολογικές τους υποχρεώσεις.

Διάγραμμα 13: Ληξιπρόθεσμες Απαιτήσεις Ελληνικού Δημοσίου (οφειλές φορολογούμενων προς το δημόσιο) και συνολικές εισπράξεις. Στοιχεία επαμήνου 2015-2019 (σε εκατ. €)

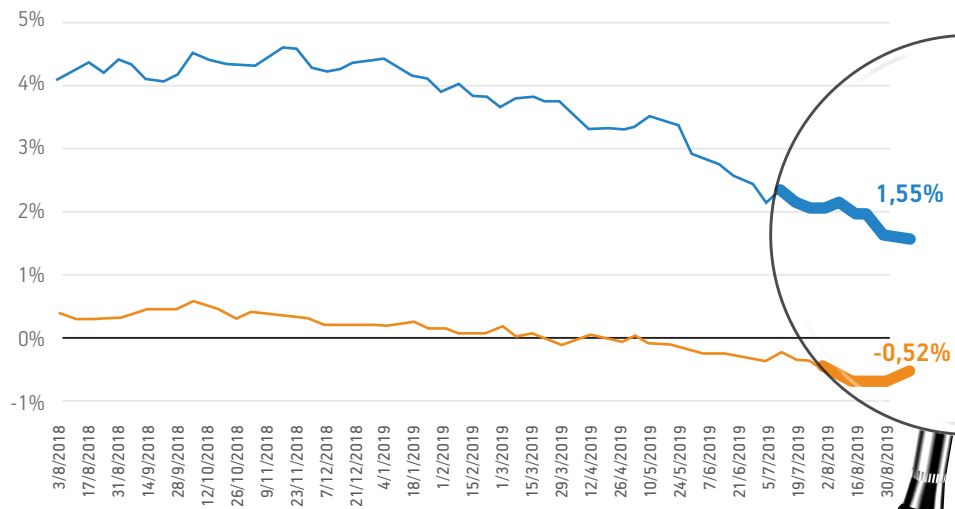

Πηγή: Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ)

Αποδόσεις Ομολόγων

Κάτω από το 1,55%, σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα, διαμορφώθηκε η απόδοση του ελληνικού δεκαετούς ομολόγου το Σεπτέμβριο του 2019. Σε ετήσια βάση το μακροπρόθεσμο κόστος δανεισμού της ελληνικής οικονομίας υποχώρησε πάνω από 2,5 ποσοστιαίες μονάδες. Η παγκόσμια πλεονάζουσα ρευστότητα ωθεί τις τιμές των ομολόγων πανευρωπαϊκά σε υψηλότερα επίπεδα. Αποτέλεσμα της υψηλής ζήτησης για τα ευρωπαϊκά ομόλογα είναι η σημαντική πτώση των αποδόσεων, ενώ επτά ευρωπαϊκές οικονομίες επιτυγχάνουν μακροχρόνιο δανεισμό με αρνητικά επιτόκια (βλέπε γραφική απεικόνιση στο παράρτημα).

Διάγραμμα 14: Απόδοση 10ετούς ελληνικού και γερμανικού ομολόγου Δημοσίου.

Πηγή: Bloomberg

Απόδοση 10ετούς κρατικού ομολόγου

